

URUZGAN

Met een 81mm-mortier bestoken
Nederlandse militairen Taliban-
stelling in de Choravallei

Om Afghaanse politie te onderscheiden van de
Taliban kregen ze armbanden van rood-wit lint

Defensie schat dat hij
de felle gevechten om
Chora ook vijftig tot
tachtig burgers zijn ge-
dood

Het gevecht om Chora

IN DE ZOMER VAN 2007 WERD HARD GEVOCHTEN OM CHORA. BIJ DIE
VELDSLAG VIELEN VEEL DODEN, OOK NEDERLANDERS. EEN RECONSTRUCTIE

In Chora gebeurt niks, zeiden militairen tegen elkaar. Een misvatting. Bij Chora, eigenlijk een verzameling gehuchten, kruisen belangrijke doorvoerwegen van wapens, geld en drugs elkaar. Voor de Taliban is de plaats van groot belang. Wat een 'quickie' leek, werd een veldslag die drie dagen zou duren. 'Stand and fight.'

Eric Vrijzen

De onheilstijd van het hoofdkwartier in Tarin Kowt bereikt kapitein Larry om vier uur 's ochtends op zaterdag 16 juni. Een groot aantal 'paxen' (personen) verplaatst zich vanuit het oosten naar Chora. Met zijn kaalgeschoren schedel, zijn flaporen en zijn sappige kwinkslagen lijkt het alsof de 38-jarige kapitein uit Den Helder alleen maar de draak steekt met 'de rakkers' van de Taliban. Maar de afgelopen weken hebben zich rond Chora zo veel schermutselingen voorgedaan, dat de ernst van de situatie onmiddellijk doordringt. Bovendien diende de

commandant van de luchtmobiele Alpha Compagnie, nu onder bevel van de 'Limburgse Jagers', twaalf jaar geleden al in Srebrenica. Het is duidelijk: de Taliban beramen een aanval op de enclave.

Larry zit in het White Compound-gebouw, dat de Amerikanen hebben neergezet voor het Afghaanse districtsbestuur. Aan de overkant van de straat hebben de militairen een politiekazerne 'gekraakt' als slaap-vertrek.

Larry roept 'Windmill' uit bed: de luitenant die als forward air controller de communicatie onderhoudt met de gevechtspiloten boven de vallei. Windmill kijkt op zijn laptop

mee op de cockpitmonitoren in een Amerikaans A-10 gevechtsvliegtuig. In beeld verschijnen zeventig personen die zich in colonne richting Chora spoeden. 'Dit...', zegt Larry, 'is geen avondvierdaagse.'

Ongelukkigerwijs kan hij niet direct aanspraak maken op luchtsteun. Kwestie van militaire regelgeving. Eerst is 'positieve identificatie' nodig dat de zeventig 'paxen' daadwerkelijk strijders zijn. 'Dan pas mogen we ze aangrijpen.'

Ook moet een aanval met luchtsteun expliciet worden aangevraagd. Commandant Hans van Griensven van de Nederlandse Taakgroep Uruzgan vroeg op 29 april bij

NAVO-bevelhebber Jacko Page in Kandahar toestemming voor een offensieve actie in Chora. Kort daarop kreeg hij daartoe een mandaat, dat echter 8 juni weer afliep. In Kandahar valt net het besluit alle vliegtuigen boven Chora weg te halen en elders in Zuid-Afghanistan in te zetten. Het lijkt of de Taliban daarop hebben gewacht. Larry concludeert: 'Foute boel.'

Oude Testament

Zijn compagnie is zeven weken eerder, op 27 april, in Chora begonnen. 'Daar gebeurt nooit iets,' was de voorspelling. Slechts één peloton zou om de week een bezoekje brengen aan wat zo'n beetje de P.C. Hoofstraat van Uruzgan is. Chora bestaat uit een verzameling gehuchten in een ongeveer 5 kilometer brede vallei. 'Je waant je in het Oude Testament,' zegt kolonel Van Griensven. In het centrale dorpje Ali Shirzai ligt een bazaar met driehonderd winkeltjes. De zandwegen die hier uitmonden,

zijn van groot belang voor de Taliban. Een noord-zuidverbinding kruist met een oost-westverbinding. Voor de doorvoer van drugs, wapens en geld is Chora cruciaal.

De winkeliers zijn op de hand van de NAVO, terwijl de Taliban de omringende bergen domineren. Chora is sinds het begin van de Uruzganmissie een steunpunt voor de Nederlanders, die de bevolking graag gunstig stemmen. De Alpha Compagnie beschermt een wederopbouwteam dat bijvoorbeeld een brug over de Komisan Rudrivier aanlegt, de bazaar wil opknappen en een steunzender wil

bouwen voor mobiele telefonie. Tot nu toe moeten de handelaars met de brommer de bergen in rijden om ergens bereik te vinden. Dan pas kunnen ze bellen om de aanvoer van goederen, medicijnen of batterijen te regelen. Levensgevaarlijk. Als de Taliban het zien, ga je misschien letterlijk voor de bijl.

Het lastige voor de Nederlanders is dat Chora moeilijk bereikbaar is vanuit Kamp Holland in Tarin Kowt. De kortste weg ernaartoe gaat door de beruchte Baluchivallei. Een ideale route voor hinderlagen. Er is ook een lange zuidoostelijke omweg in de buurt van Mirabad. Maar dat is een pleisterplaats voor de Taliban.

In de zomer van 2006 hebben de opstandelingen korte tijd Ali Shirzai bezet. Van Griensven ontvangt begin april inlichtingen dat hun leider Mutaib die stunt wil herhalen zodra de papaverogst binnen is. De Taliban hebben in Uruzgan nog geen overwinning geboekt op de Nederlanders. Door Chora in te nemen, laten ze zien dat ze ook in Uruzgan kunnen doen wat ze willen.

Van Griensven stuurt op 19 april de 'Vipers' (adders) naar Chora. Dit is een verkenningseenheid van de mariniers en de com-

Kapitein Larry (naast vlag) met zijn tweede infanteriepeloton

De slag om Chora

Felle strijd om enclave te behouden

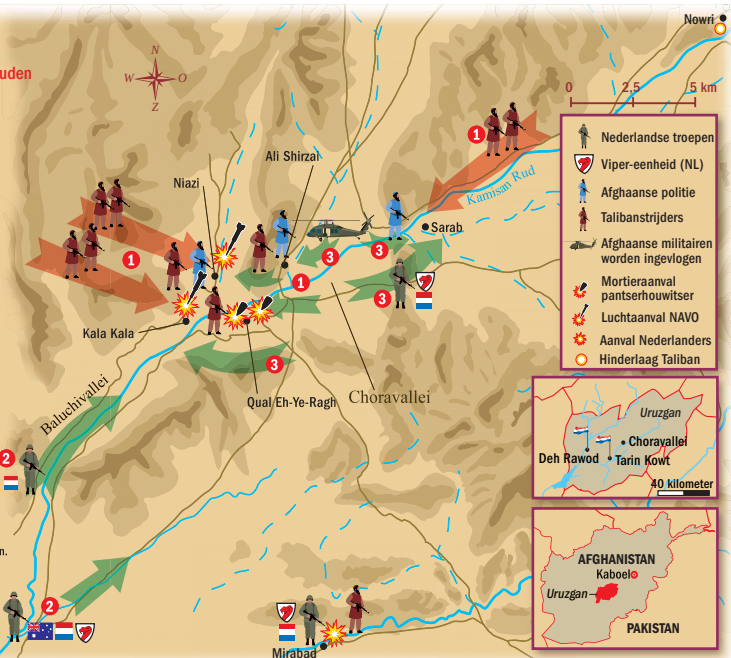
1 Zaterdag 16 juni 2007 4.00 uur:
Talibanleider Mullahi valt aan. Mortierbeschietingen op Kala Kala en Niazi en een aanval met vijfhonderd strijders vanuit het westen. Ook een aanval met driehonderd strijders vanuit het noordoosten op Sarab.

Twee pelotons van de Alpha Compagnie trekken vanuit Ali Shirzai naar het westen, maar bereiken Kala Kala en Niazi niet.

Taliban rukken in de avond op tot 200 meter voor de White Compound in Ali Shirzai.

2 Zondag 17 juni:
Steen aan Nederlandse troepen in de vallei. Vipers en peloton 26 vallen aan vanuit de Baluchvallei. Een reservelegertje (Nederlandse en Australische commando's en Afghaanse milie) trekt vanuit Tarin Kowt richting Choravallei, maar komt pas zondagochtend aan. Pantserhewitser neemt 's nachts Talibanstellingen onder vuur.

3 Dinsdag 19 juni 10.00 uur:
Tegenaanval Troy. Luchtaanvallen op Kala Kala en Niazi. Nederlandse pelotons rukken op naar westen over drie assen. Onttrekkende beweging, waarbij sluipschutters de terugtrekkende Taliban onder vuur nemen. Om 16.00 uur heroveren Afghaanse politie en leger Kala Kala en Niazi. Tevens worden Taliban uit Sarab verdreven. Luchtsteun van F-16's en Apaches. Infanteriepelotons zuiveren de vallei.

mando's. Supergetrainde Special Forces. Hij beseft: 'Het spel gaat beginnen.' Voor het zwakke groepje Afghaanse politieagenten laat hij op de markt kalasjnikov-kogels kopen. 'Zodat ze geen smoesje kunnen ophangen over gebrek aan munitie.' Verder is de kolonel terughoudend: 'We nemen het bestuur in Chora niet over. We ondersteunen alleen. Zodra we van hun probleem het onze maken, zitten we er voor altijd vast.'

500-ponder

Op 26 april vertrekt Larry's compagnie naar Chora om de politie te versterken. Ze arriveren net te laat. De politie beveiligd de vallei vanuit drie hooggelegen checkpoints – Kala Kala, Niazi en Sarab – maar de Taliban hebben bij een verrassingsaanval van Kala Kala ingegomen. Enkele Afghaanse agenten moesten dat met de dood bekopen. Het Nederlandse peloton ondersteunt diezelfde dag nog een tegenaanval van de Afghaanse politie. Er ontstaat een urenlange gevecht. De politie en de Nederlanders slagen niet in hun opzet. Er zit niks anders op dan bij de luchtmacht een bom te bestellen. Later die dag ver-

nietigt een 500-ponder de stelling van Kala Kala.

'Het rijke Chora-district is er sip aan toe,' constateert kapitein Larry. Hij moet nu Operatie Rabenhaupt uitvoeren. Hij geniet grote vrijheid van handelen, maar toch ook weer niet. In de Nederlandse krijgsmacht krijgen militairen opdrachtgerichte bevelen. Hun superieur dicteert een doel, dat ze naar eigen inzicht moeten bereiken. De gradatie van geweld hangt af van de Rules of Engagement.

Overleg over het verdedigingsplan op de White Compound in Ali Shirzai

de kans op nevenschade en burgerslachtoffers bepaalt op welk niveau goedkeuring moet worden verleend voor een actie. Dat kan voor zware bombardementen heel hoog zijn: NAVO-commandant Page in Kandahar of commandant Van Griensven in Tarin Kowt. Maar het mandaat voor een mortierbeschieting ligt dikwijls bij een luitenant die een peloton van ongeveer dertig soldaten aanvoert. En in geval van zelfverdediging mogen alle wapens worden ingezet.

Voor buitenstaanders is het moeilijk te begrijpen dat de militairen formeel met handen en voeten zijn gebonden, terwijl ze een ruime opdracht moeten uitvoeren. Maar in praktijk valt dat mee. Ze krijgen te horen wat ze moeten bereiken, maken een plan hoe ze dat willen aanpakken en leggen dat nog even voor aan hun baas. Gaat die akkoord – 'Succes!' – dan beginnen ze hun actie.

Als Larry in Chora arriveert, is het ruim 40 graden in de schaduw en bijna 70 graden in de zon. Om overeind te blijven, moeten de mannen en vrouwen van zijn compagnie elke dag minstens 10 liter water drinken. Alleen dat water al is

een logistieke uitdaging in Uruzgan. Larry's taak luidt heel simpel: 'Voorkom dat Chora valt.' Zijn compagnie is versterkt met genieten, medisch personeel, wederopbouwspecialisten en een team voor 'psychologische operaties'.

De volgende dag wil hij de post Kala Kala heroveren op de Taliban. Het lastige is dat de Afghaanse politieagenten in dezelfde salwar kameez gekleed gaan als de Taliban. Om tussen al die 'zwarte jurken' onderscheid te maken tussen de goeden en de slechten, laat Larry een rol plastic afzetlint aanrukken. De politieagenten krijgen rood-witte strikjes om hun armen en hun geweren. Ze springen op een pick-uptruck en trekken ten aanval.

Luidsprekers

Een Nederlandse Mercedes-jeep met luidsprekers waarschuwt de burgerbevolking voor het geweld dat ophanden is. 'Een quicky,' denkt Larry. Maar er ontspint zich een gevecht dat drie dagen zal duren. Zwarte jurken met rood-witte strikken planten uiteindelijk een vlag op pick-up Kala. Een vliegtuigbom schakelt een laatste groep van twaalf Talibanstrijders uit.

De strijd in Afghanistan is 'asymmetrisch'. De opstandelingen zijn betrekkelijk lichtbepaand en snel, het reguliere leger is hightech en veel zwaarder bewapend, en lijkt slechts te reageren op de verrassingsacties van de onzichtbare guerrillero's. Dit is een misvatting. De strijd tegen de rebellen is een spel met zorgvuldig uitgedachte zetten met een schaakmat als uiteindelijk doel.

Van Griensven heeft op de landkaart stroken land laten arceren. De strijdgroep onder leiding van luitenant-kolonel Rob Querido en de Vipers moeten 'de Taliban uit die zones duwen'. Dat kan door regelmatig te patrouilleren en door je steeds verder te wagen in vijandelijk gebied. De tegenpartij moet zenuwachtig worden. Van Griensven: 'Dan zie je de poppetjes bewegen. Dan zie je wie de leiders zijn. Dan gaan ze fouten maken.'

Op 7 mei is het raak. In Ali Shirzai arresteren agenten een man in een boerka. Ze zetten hem in het politiebureau en nemen zijn mobieltje in beslag. Van Griensven ontvangt inlichtingen dat de man een belangrijke Talibanleider moet zijn. De opstandelingen willen politieagenten 1 miljoen dollar betalen voor zijn vrijlating. Dit is voor de Nederlanders het bewijs dat arrestant 'Grote Vis' achter de tralies moet blijven. Een van Larry's pelotons omsingelt onmiddellijk de politiepost, om een afgekoelde vrijlating of een gepaarde bevrijdingsactie door de Taliban te verhinderen. Diezelfde nacht wordt de man door Nederlandse militairen uit zijn cel gehaald en per helikopter overgebracht naar Kamp Holland in Tarin Kowt.

De Vipers laten zich nu ook nadrukkelijk zien in Mirabad. Andere pelotons doen huis-

zoekend in verdachte boerderijen. 'Alles opt zich op rond Chora,' zegt Querido. Zijn soldaten passeren op de zandwegen in de Chora-vallei steeds vaker pick-uptrucks met stuurs kijkende mannen. 'Het is duidelijk dat we elkaar binnenkort tegenkomen in een gevecht.'

Rond Chora worden nu ook buitenlanders in spijkerbroek gesignaleerd. Uit het radioverkeer van de Taliban blijkt dat er Bosnisch wordt gesproken en dat er strijders aanwezig zijn met een Tsjetsjeens call sign, een militaire bijnaam. In mei versterkt een compagnie van de Britse Royal Welsh Fusiliers tijdelijk Querido's strijdgroep. Kapitein Larry krijgt steun van een extra verkenningspeloton en pelotons van een andere compagnie. 'Onze Foster Parentskinderen,' noemt hij ze.

De spanning is te snijden, maar de kapitein volhardt in zijn strategie. Extra patrouilles, overleg met de dorpsoudsten en weder-

Kapitein Larry maakt een rapport voor het hoofdkwartier

opbouwactiviteiten. Hoeveel strijders hebben zich hier nu al 'opgepopt'? Dagelijks zien de Nederlanders een aantal pick-uptrucks door het gebied trekken. Op elke auto zitten twintig tot soms wel dertig vermoedelijke strijders. En dat wekenlang. Larry heeft maximaal 120 man ter plekke. Plus nog enkele tientallen Afghaanse agenten. Eind mei brengt NAVO-generaal Jacko Page een bezoekje aan Chora. Kort daarna verschijnen veertig man van het Afghan National Army.

De Nederlanders zetten de provinciale en plaatselijke autoriteiten onder druk om de veiligheid in en rond Chora zelf ter hand te nemen. Vruchteloos.

Begin juni waagt een verkenningspeloton van luitenant Nick zich ver in Taliban gebied. De NAVO belooft twee uur dekking door Apache-helikopters en aansluitend twee uur dekking door F-16's. De verkenners moeten naar het dorpje Nowri, waar nog nooit Ne-

derlanders zijn geweest. 'Mijn enige informatie was een kaart. Dus we gaan zomaar rijden,' zegt de luitenant. De bergweggetjes blijken zo smal, dat de Fennek-verkenningsvoertuigen bij elke bocht een paar keer voor- en achteruit moeten steken. Het duurt zo lang dat de eerste twee uur luchtsteun al zijn verstrekt voor de kloof naar Nowri wordt betreden. Nick spreekt een boertje aan, zogenaamd om de weg te vragen. 'Hartelijk welkom,' zegt de boer. 'Hier zijn geen Taliban.' Even later klinkt op de Talibanradio een nauwkeurige opsomming van hun bewapening. 'Zelfs het merk van mijn horloge weten ze,' zegt de luitenant.

De groep nadert Nowri. Van de vier uur luchtsteun resteren nog twintig minuten. Aan de oostzijde van het gehucht staat een verdachte truck. Opeens wordt daar het vuur op de Nederlanders geopend. Mortieren, gra-

naatwerpers, kalasjnikovs. Nick hoort dat allerlei wapentuig op zijn peloton wordt geleegd. De Nederlanders vuren terug met de punt-50-mitrailleurs die bovenop de gepantserde Fenneks staan. Dan komt een F-16 een bom afleveren. Meteen volgt een salvo uit het boordkanon. Een korporaal heeft de antitankwapen en – 'Oh, fucking hell, zeg!' – de truck van de Taliban vliegt in brand.

Na anderhalf uur keert de rust terug. Een van de Fennekvoertuigen moet worden gesleept. Het vizier van een van de punt-50-mitrailleurs is eraf geschoten. Het peloton krijgt behoeftzaam terug naar Ali Shirzai, maar uit het radioverkeer van de Taliban blijkt dat zij worden gevolgd. Even later

volgt een tweede aanval, die zonder luchtsteun kan worden afgeslagen.

Bomaanslag

Zo'n twee weken later, vrijdag 15 juni, komen bij een bomaanslag in het centrum van Tarin Kowt de Nederlandse soldaat Timo Smeehuizen (20) en elf Afghanen om. Misschien is dit het voorspel van een aanval op Chora. Want mogelijk rekenen de Taliban erop dat de Nederlanders na zo'n aanslag bedoeld rondlopen.

Op zaterdagochtend in alle vroegte vallen zeker achthonderd Taliban vanuit zowel het westen als het oosten de drie checkpoints rond Chora van de politie aan. Larry krijgt geen contact meer met het oostelijk gelegen Sarab. Tegen de donkere hemel verschijnt daar een kwaadaardig vuurwerk van lichtspoor-munitie. Later ziet hij er rookwolken opstijgen. Hij stuurt zijn pelotons naar het

westen, richting Kala Kala en Niazi. Sarab is nu te ver.

's Middags moeten twee pelotons zich terugtrekken in de richting van Ali Shirzai, om te voorkomen dat ze ingesloten raken. Ook dreigt munitietekort. Kort daarna vallen de westelijke checkpoints Kala Kala en Niazi. Door hun veldkijzers zien de Nederlanders hoe de laatste Afghaanse agenten een heenkomen zoeken en sneuvelen in een Talibanhinderlaag.

In Tarin Kowt ontstaat die middag het beeld dat de strijd in Chora enigszins is geluwd. Maar als Van Griensven 's avonds in de eetzaal zit, moet hij zijn bord laten staan om zich naar de commandocentrale te spoeden. Er zijn berichten over Talibanstrijders die oprukken tot enkele honderden meters voor de White Compound. Ook worden er vanuit Sarab en andere gehuchten gruwelijke represailles tegen de burgerbevolking gemeld. De opstandelingen hebben mensen in brand gestoken. Een gevangen genomen politieagent moet toesien hoe de handen van zijn vrouw worden afgehakt, voordat hij zelf wordt onthoofd.

Kapitein Larry heeft zijn mannen de hele dag laten knokken tegen de aanstormende horde Taliban. Nu meldt hij zich via de radio met een vraag: 'Wat is Chora ons waard?'

Kolonel van Griensven is een man die reneert met Brabantse nuchterheid. Hij is geen kortaangebonden druktemaker, eerder een ingetogen roerganger. Hij mist arrogantie

Chora was toneel van grootste Nederlandse offensief sinds Korea-oorlog

en bravuur. Maar dat compenseert hij met een taaië bedachtzaamheid. Met een bijna academische distantie bestudeert hij de stafkaarten. Nu heeft hij een half uur om 'de moeilijkste beslissing uit mijn leven' te nemen.

Duisternis

Hij verzamelt een aantal vertrouwelingen in zijn werkkamer in Kamp Holland. Door Larry en zijn compagnie voor het invallen van de duisternis terug te trekken uit Chora, kan hij nu nog Nederlandse mensenlevens sparen. Maar dan ondergaat de burgerbevolking de wraak der Taliban en verliest de Nederlandse Uruzganmissie elke geloofwaardigheid. De Taliban zullen hun succes als een grote overwinning vieren en de Nederlanders een zwaar mentaal verlies bezorgen.

Kort na zeven uur formuleert Van Griensven het bevel, dat door overste Querido aan

kapitein Larry via de radio wordt meegedeeld: 'Stand and fight.' Houd vol en vecht.

NAVO-commandant Jacko Page in Kandahar is gealarmeerd. Boven Chora hangen nu talloze geallieerde vliegtuigen en helikopters. Bij toerbeurt mogen ze naar beneden om hun bommen, raketten of granaten te lanceren. In het dorpje Qual Eh-Ye-Ragh houdt een groep Bosniërs zich schuil. Larry combineert waarnemingen van zijn grondsoldaten met beeldinformatie uit de lucht en andere inlichtingen. Geen twijfel mogelijk: dertig strijders zitten met hun leiders Kaka en Saddam in een boerderij. Op aanwijzing van luitenant Windmill, jaagt een Apache twee hellfireraketten het gebouw in.

Querido mobiliseert intussen in Tarin Kowt alle beschikbare militairen om hun makkers in Chora te versterken. Administratief personeel moet het kamp bewaken, zodat zoveel mogelijk gevechtstroepen naar Chora kunnen gaan. Pelotons die net terugkomen van patrouilles, moeten meteen weer aan de bak. Het plan bestaat uit luchtsteun én vuursteun door de pantserhouthuiter, een reusachtig kanon dat op tientallen kilometers afstand nauwkeurige granaatbeschietingen uitvoert. De Vipers en de inderhaast bij elkaar geraapte strijdmacht van Querido zullen een nevenaanval uitvoeren vanuit een richting die de Taliban absoluut niet verwachten: de Baluchivallei. Zij vallen de Taliban in de rug aan

een reservoortje aan moslimextremisten.

De Britse NAVO-generaal Jacko Page in Kandahar rapporteerde eind juni dat de Nederlanders 'het oorlogsrecht schonden'. Ze bestookten met de pantserhouthuiter in de nacht van zondag 17 juni twee uur lang Talibanstellingen zonder met directe waarneming vast te stellen dat daarbij geen burgers werden getroffen. Naderhand trokken NAVO-opperbevelhebber Bantz Craddock en secretaris-generaal Jaap de Hoop Scheffer de beschuldiging in, omdat de Nederlanders uit zelfbescherming handelden.

Ook president Hamid Karzai in Kaboel en de Afghaanse mensenrechtencommissie namen die zaak onder de loep. Zij concludeerden dat de Taliban, door zich doelbewust onder de bevolking te begeven, burgerdoden uitlokten. De Nederlanders valt weinig te verwijten. Karzai deelde zelfs complimenten uit. Dat gebeurde overigens op een moment dat hij Den Haag wilde beïnvloeden om de Uruzganmissie te verlengen.

Alle onderzoeksverslagen met betrekking tot de gevechten in de Choravallei liggen bij Justitie in Arnhem, dat nog moet besluiten over eventuele strafrechtelijke vervolging van Nederlandse militairen.

Foto's: Ministère van Defensie

om hen te dwingen strijders weg te halen uit Chora en naar het zuidwesten te dirigeren. Daar wordt die nacht ongekend hevig gevochten.

Querido krijgt ook een Australische commando-eenheid mee. De bevriende Afghaanse krijgshoofd Rosi Khan biedt een militie aan van 150 tot 200 man. Die heeft geen mandaat nodig. Khan wil op de Taliban af. De benodigde wapens liggen opgeslagen in Chora. Daar beschouwen de districtshoofden de wapens als het symbool van hun macht. Ze weigeren geweren en munitie af te staan aan de militie van Rosi Khan. Pas als kapitein Larry een intimiderende toon aanslaat, stemmen de districtshoofden toe.

Querido en zijn strijdmacht rukken 's nachts op, maar 1 kilometer voor de Choravallei moeten de Australische commando's met hun veertien gepantserde voertuigen ineens pas op de plaats maken. Zij krijgen te horen dat ze geen mandaat hebben voor de harde strijd om Chora en alleen een toegangsweg mogen beveiligen. Met zijn uitgedunde reservelegertij bereikt Querido op zondagochtend Ali Shirzai. De White Compound is veranderd in een lazaret, vol zwaargewonde politiemannen. In het gewone ziekenhuisje liggen tientallen getroffen burgers. Chinook-helikopters vliegen vijftig Afghaanse soldaten naar Chora. Luitenant Nick en zijn verkeners proberen Sarab te bereiken, maar stuiten op heftige weerstand. Querido gaat meteen terug naar Kamp Holland voor overleg.

Daar nemen de achtergebleven militairen die dag afscheid van Timo Smeehuijzen. De kist wordt plechtig het vliegtuig ingedragen, terwijl vlakbij de pantserhouthuiter projectielen naar de Choravallei schiet. Van Griensven maakt zich ernstig zorgen. De Taliban-aanval op Chora is afgeslagen, maar er dreigt een patstelling. Hij rekent uit dat sommige soldaten al drie weken achter elkaar 'in het veld zitten' en de laatste dagen en nachten niet meer hebben geslapen. Wanneer vallen ze uit pure vermoeidheid om? Hij moet het initiatief naar zich toe zien te trekken.

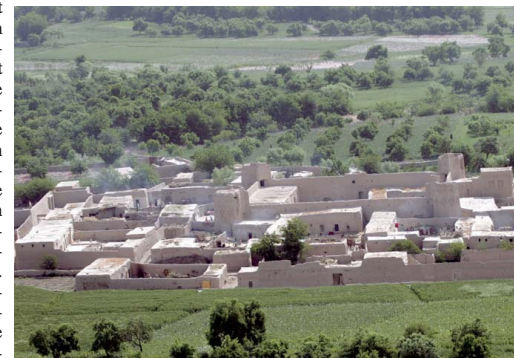
Blufpoker

's Nachts maakt Querido een plan om de Choravallei schoon te vegen: Operatie Troy. Hij dirigeert een extra peloton uit Deh Rahwood naar Chora. Diezelfde nacht doet zich in de valleien een ongeval voor met een mortierbeschieting. Sergeant-majoor Jos Leunissen (44) komt om het leven. Drie collega's lopen ernstige verwondingen op.

'Operatie Troy' zal op dinsdagmorgen 19

juni om 10 uur worden ingezet. Maar om half tien besluit het NAVO-commando in Kandahar alle vliegtuigen boven Chora terug te trekken. Van Griensven is furieus. Hij belt de staf van generaal Page en dreigt dat Nederland zijn F-16's en Apaches naar eigen inzicht zal inzetten in Chora. Het is een dreigement dat hij nauwelijks waar kan maken. Nederland heeft geen mandaat om op eigen houtje in Afghanistan te bombarderen. Van Griensven krijgt geen duidelijke reactie op zijn blufpoker, maar feit is dat tien minuten later de vliegtuigen terugkeren boven Chora.

Die ochtend heeft de grootste offensieve operatie van het Nederlandse leger plaats sinds de Korea-oorlog. Een bataljonsgeleide aanval over drie assen. Grondeenheden spelen de exacte locatie van de vijandelijke groepen door aan de luchtmacht. Enkele Talibanleiders maken in paniek de fout vanuit hun schuilplaatsen wolkietalkies te gebruiken.

In nederzettingen als deze verschansen Taliban zich tussen de burgerbevolking

Daarmee verraden ze zich. 'Dat was hun laatste bericht,' zegt kapitein Larry. Even later passeert de bommenwerper.

De situatie verandert nu snel. In plaats van hordes Taliban die vanuit de bergen afdaalen naar de valleien, bewegen kleine groepjes opstandelingen zich kriskras door de valleien. Querido stuurt sluipschutters de bergen in om terugtrekkende opstandelingen vanuit de hoogte te beschieten. Op een afstand van soms 1.000 meter schakelen zij er enkelen uit. Het guerrillaleger raakt gedesorienteerd. Ook de Talibanradio valt stil. Infanteristen moeten nu de valleien gaan zuiveren. Vaak weten de soldaten nog precies vanuit welke boerderijen zij enkele dagen eerder werden beschoten. Het zijn vooral de Afghaanse militairen, hun Nederlandse trainers en de honderd man sterke militie van Rosi Khan die vooropgaan in de veegactie. Achtergebleven Taliban openen hier en daar nog het vuur.

Pas op zaterdag 23 juni is het definitief stil in de valleien. Met één dode en slechts vier gewonden had de Slag om Chora voor de

Nederlanders veel slechter kunnen aflopen. Van Griensven spreekt van 'kleine wonder-tjes'. Sommige jongens constateren later dat er kogelgaten in hun gevechtstas zitten. Eén keer ketste een kogel af op de kijker van een geweer. Eén Nederlander zag door een schampschot zijn neus 2 millimeter korter worden. Een *strife* uit het boordkanon van een F-18 ging rakelings achter een groepje Vipers door.

Vanaf woensdag 20 juni gaan Nederlandse wederopbouwspecialisten de schade inventariseren voor de herstelbetalingen. Hulpprojecten moeten weer snel van de grond komen. De Taliban hebben een fysieke en mentale dreun gekregen. Mutalib en vijftien andere leiders zijn gesneuveld. Hun organisatie is zoek. Donderdagnacht, 21 juni, arresteren Nederlandse militairen in Tarin Kowt dertien mannen die verantwoordelijk worden gehouden voor de bomaanslag waar-

bij Timo Smeehuijzen omkwam.

In Den Haag geeft commandant der strijdkrachten generaal Dick Berlijn op maandag 25 juni een briefing aan Kamerleden. Vooral de SP en GroenLinks beweren dat Afghaanse burgers door Nederlanders voor omkwamen. Defensie schat later dat vijftig tot tachtig burgers zijn omgekomen bij de slag om Chora. Op basis van hospitaalmeldingen en informatie van dorpsoudsten, rekent het departement uit dat de Taliban ten minste vijftien burgers in brand staken, de keel doorsneden of executeerden. De overige 35 tot 65 doden

– vooral in Qual Eh-Ye-Ragh, waar de groep Bosniërs in een boerderij werd vernietigd – zijn mogelijk te wijten aan Nederlands vuur.

Rosi Khan wordt benoemd tot politiekef van Chora. De Taliban laten zich er niet meer zien. De Baluchivallei moet echter herhaaldelijk worden gezuiverd. Want dat is het frustrerende van een anti-guerrilla-oorlog: voor kapitein Larry en zijn compagnie is het succes van korte duur. De tijd is in het voordeel van de tegenstander. De Taliban kunnen nederlaag stapelen. Zolang ze niet in heel Afghanistan definitief worden verslagen en de steun van de bevolking verliezen, lijken ze aan de winnende hand. ■

Dit verhaal is gebaseerd op documenten van Defensie, mondelinge verklaringen van een aantal direct betrokken landmacht-officieren en foto- plus filmpopnamen van Nederlandse militairen tijdens de slag om Chora

Voor beelden van de slag om Chora: www.elsevier.nl/veldslag

Beschuldigingen en complimenten

De Taakgroep Uruzgan raakt snel gewend aan de oplopende intensiteit van het geweld. **Vuurgevechten** die een jaar eerder enorme indruk maakten op de soldaten, zijn nu bijna standaard geworden. Het is bizar dat politiek Den Haag zich druk blijft maken om één fataal schot uit het geweer

van **sergeant Eric O.** – december 2003 – terwijl in Afghanistan een massale oorlog woedt.

De Taliban zwermen in groepjes door Zuid-Afghanistan en trekken zich op het juiste moment samen. Dit wijst op **nauwkeurige coördinatie**. Ze concentreerden zich eerst op de Canadezen in de provincie Kandahar, toen op de Britten in Helmand en daarna op de Nederlanders in Uruzgan.

Chora was van strategisch belang voor de Taliban én voor de Nederlanders. Opvallend is dat

Chora ook voor Nederlandse militairen van strategisch belang